

Heuristieken

Wouter Vrielink

Leerdoelen

1. Definieren en onderscheiden van verschillende soorten problemen
2. Berekenen en beoordelen van een probleem zijn statespace
3. Herkennen van de rol van heuristieken in doorzoeken statespace
4. Eigenschappen statespace begrijpen

Optimalisatie

Een bedrijf produceert twee typen chocolade; A en B

- A bevat 1 eenheid melk en 3 eenheden cacao
  - A verkoopt voor 6 euro
- B bevat 1 eenheid melk en 2 eenheden cacao
  - B verkoopt voor 5 euro

Het bedrijf heeft 5 eenheden melk en 12 eenheden cacao

Hoe veel moet het bedrijf van A en B maken om omzet te maximaliseren?

Optimalisatie

Linear
Programming

$$S = 6A + 5B$$

$$A + B \leq 5$$

[Limiet melk]

$$3A + 2B \leq 12$$

[Limiet cacao]

$$A \geq 0 \text{ \& } B \geq 0$$

[Geen negatieve productie]

Optimalisatie

Optimalisatievariabelen A & B

- Ook bekend als decision variable
- Aan te passen/optimaliseren

Objective function $S = 6A + 5B$

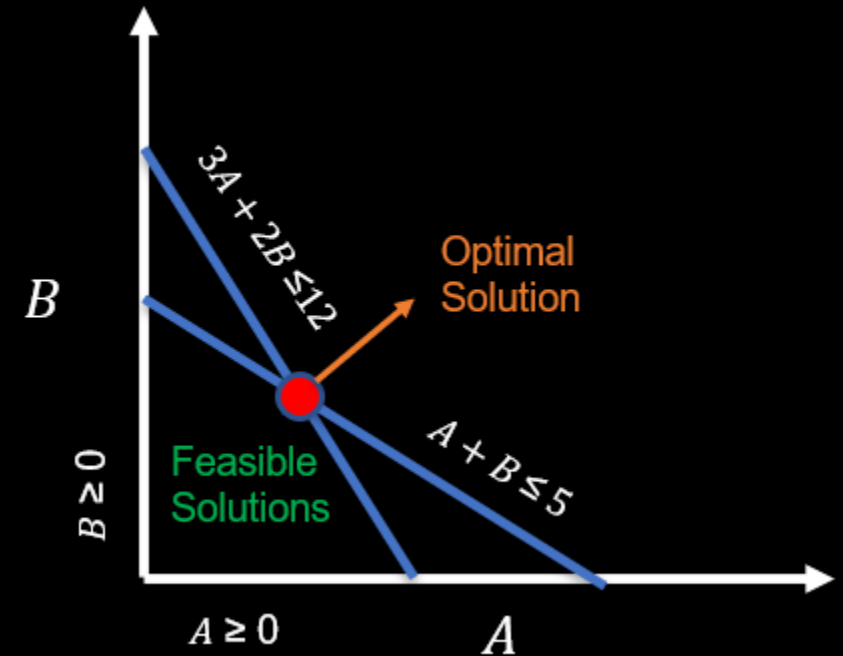
- Wiskundige formule die de oplossingskwaliteit quantificeert
- Voldaan, maximaliseren, of minimaliseren

Optimalisatie

Constraints

- Definiëren het domein van het problem
- Moet aan worden voldaan

$A + B \leq 5$	[Limiet melk]
$3A + 2B \leq 12$	[Limiet cacao]
$A \geq 0 \text{ \& } B \geq 0$	[Geen negatieve productie]

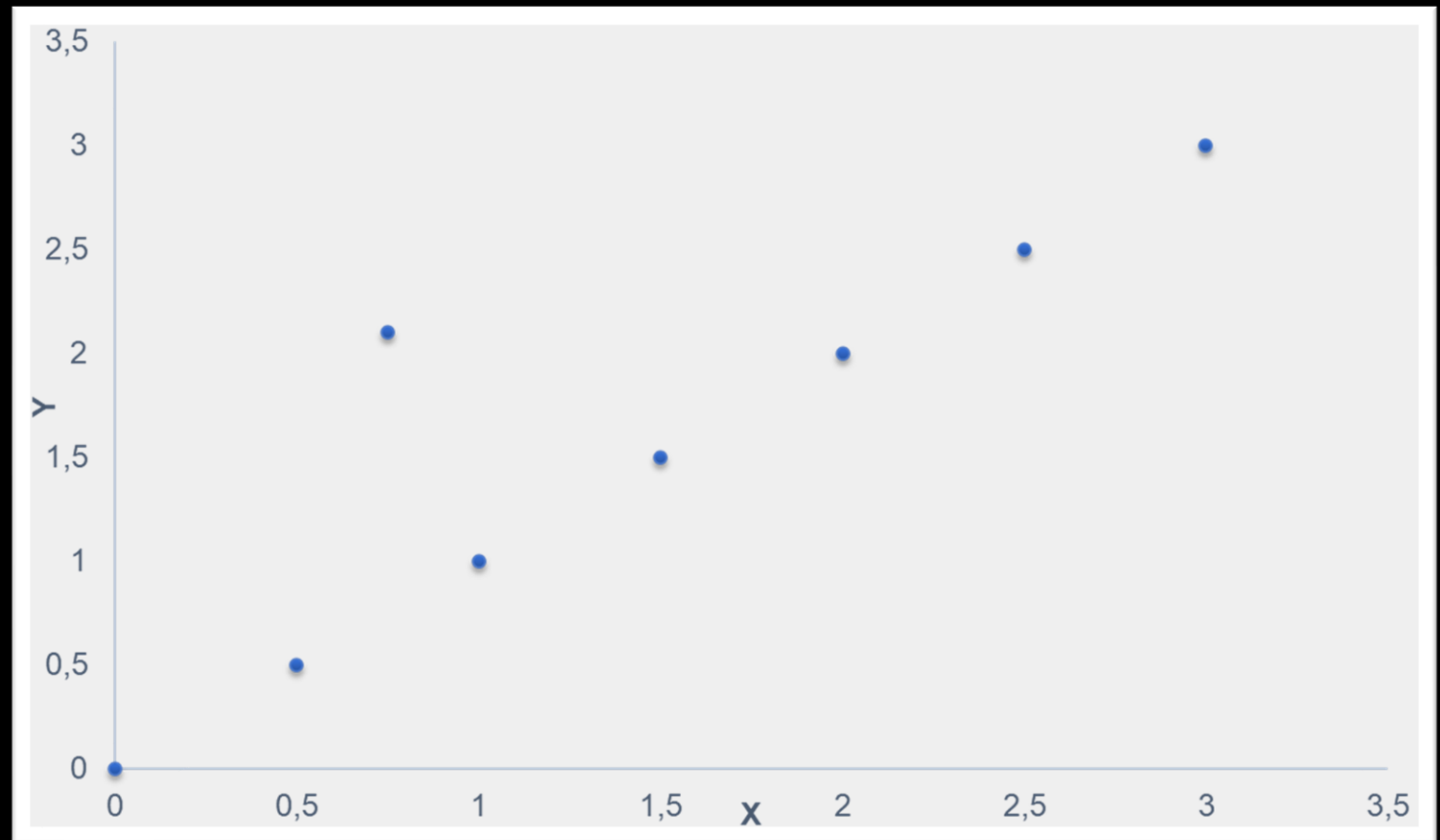

Type problemen

1. Free Optimization Problem (FOP)
2. Constraint Optimization Problem (COP)
3. Constraint Satisfaction Problem (CSP)

Free Optimization Problem (FOP)

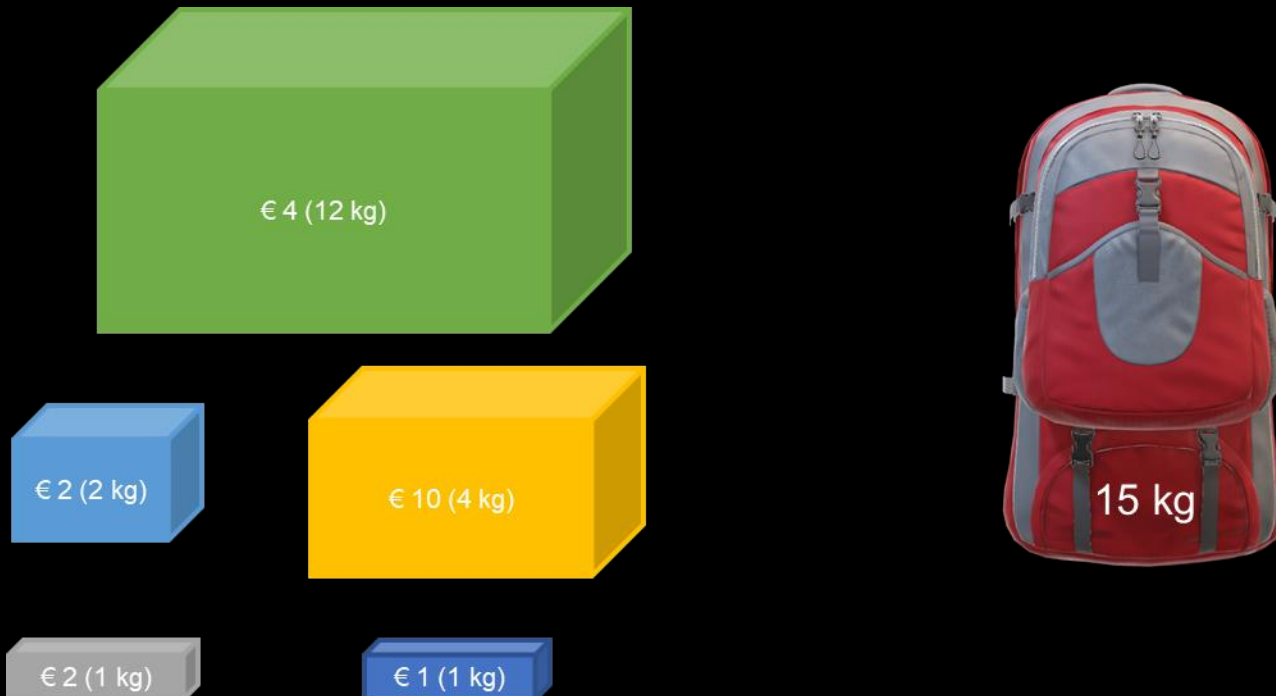
Gegeven een set inputs
Geef de lineaire vergelijking
die de relatie tussen X en
Y het best beschrijft.

Constraint Optimization Problem (COP)

Kies dozen uit de gegeven set die de waarde maximaliseren. Het gewicht moet onder de 15kg blijven.

Objective: Maximize €
Constraint: Weight < 15 kg.

Constraint Satisfaction Problem (CSP)

Vul getallen 0-9 in de sudoku in zodat ieder getal maar één keer voorkomt in rij, kolom, en vak.

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

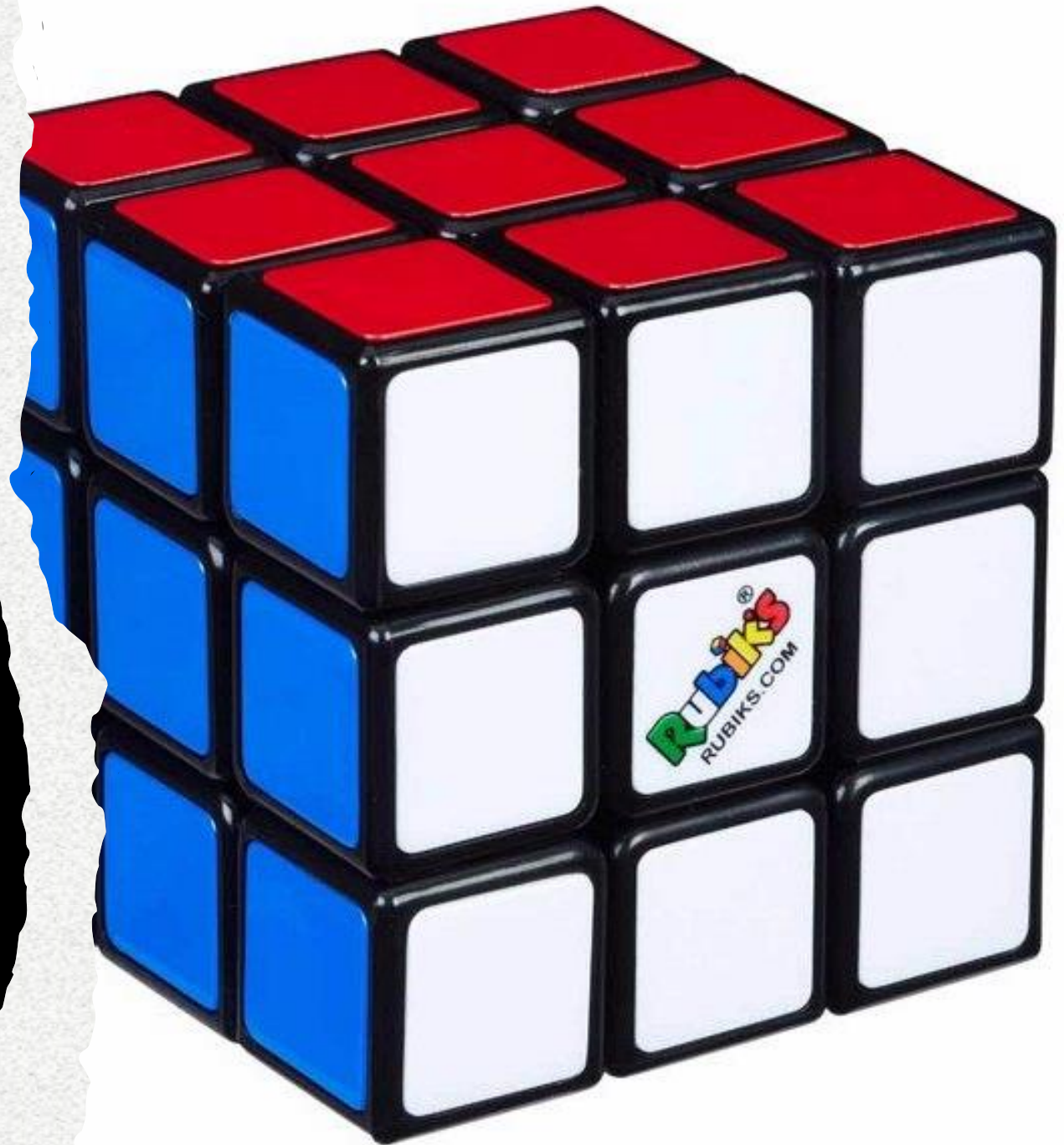
5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

Type problemen

1. Free Optimization Problem (FOP)
2. Constraint Optimization Problem (COP)
3. Constraint Satisfaction Problem (CSP)

POP quiz!

1. Free Optimization Problem (FOP)
2. Constraint Optimization Problem (COP)
3. Constraint Satisfaction Problem (CSP)

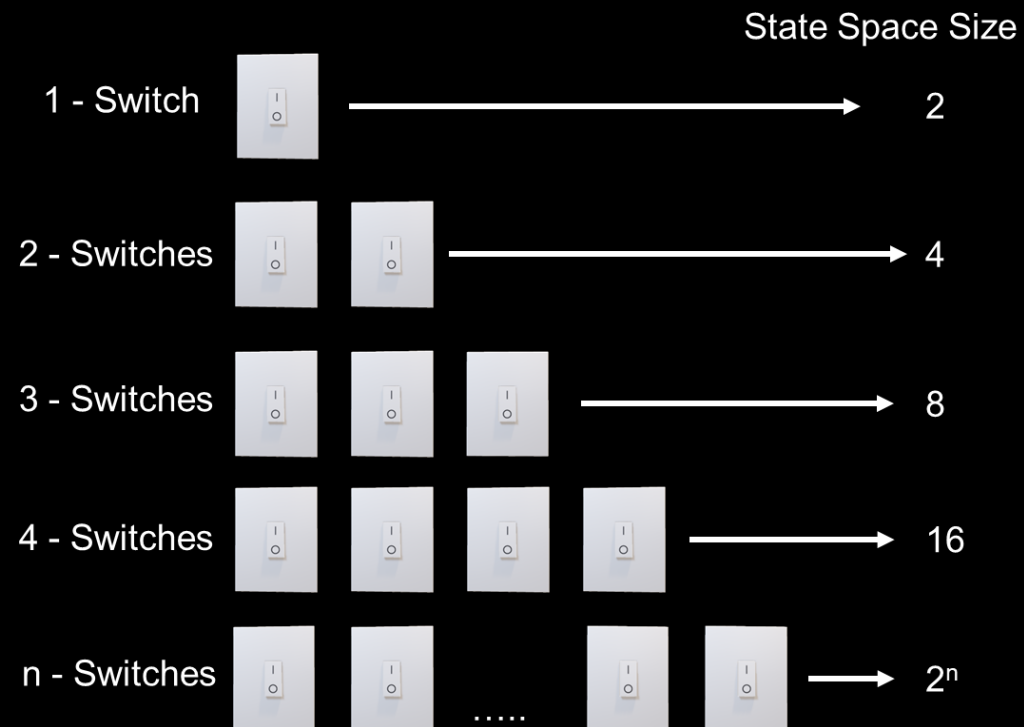
Vragen?

Statespace

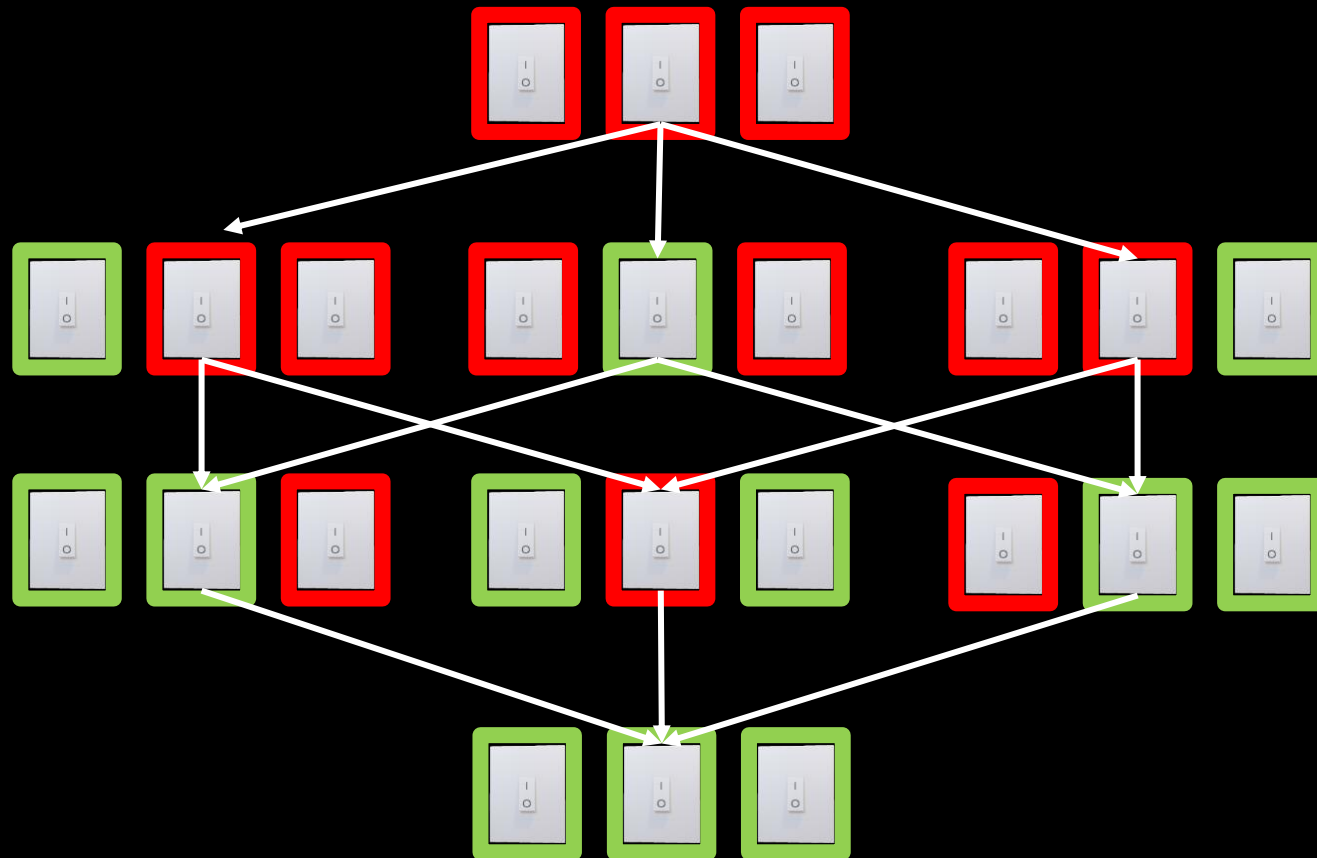
De verzameling van alle mogelijke configuraties van een probleem

On or Off

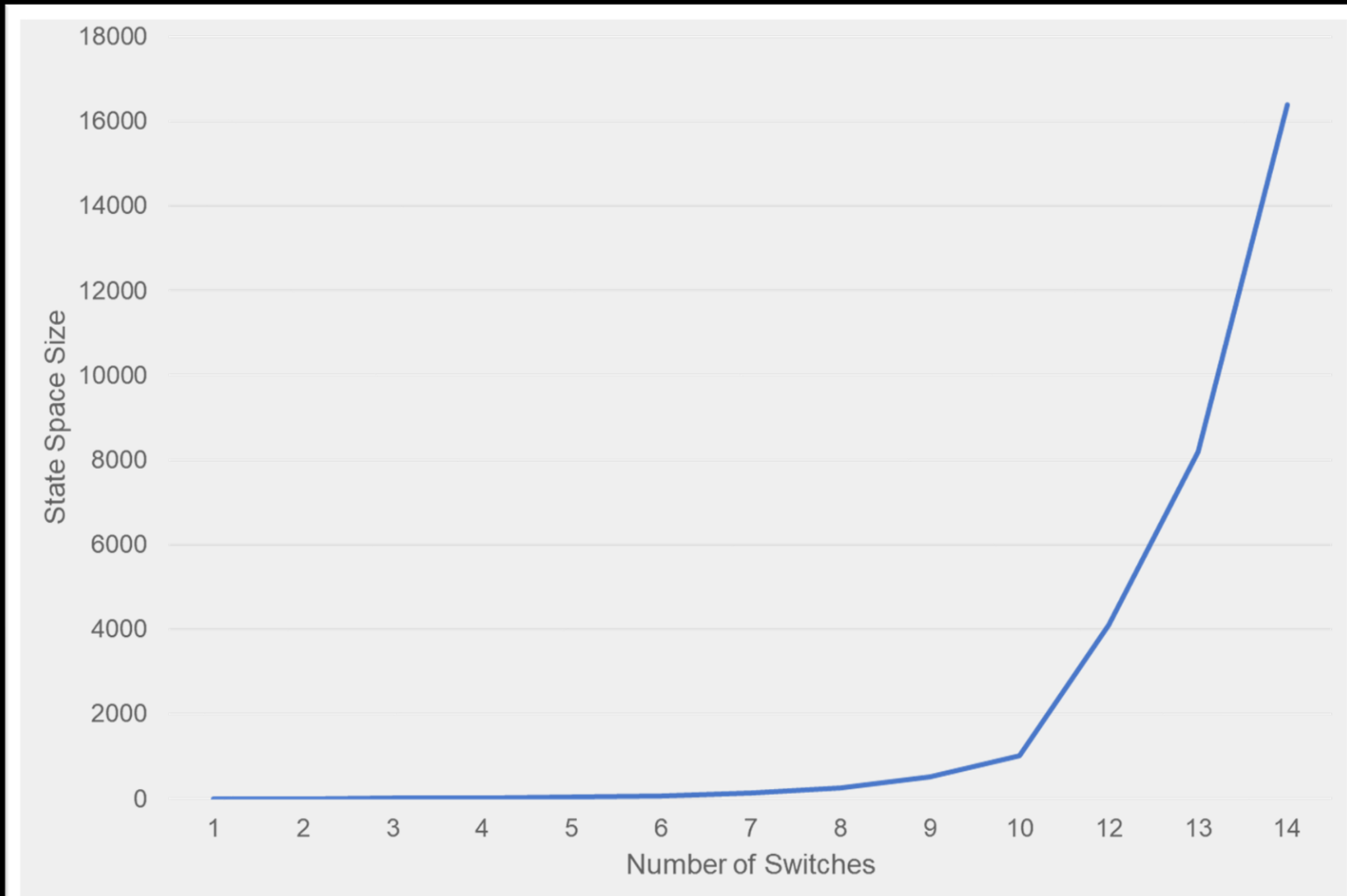

Turn **On** All Switches

3 Switches $\rightarrow 2^3 = 8$ States

Exponential Statespace

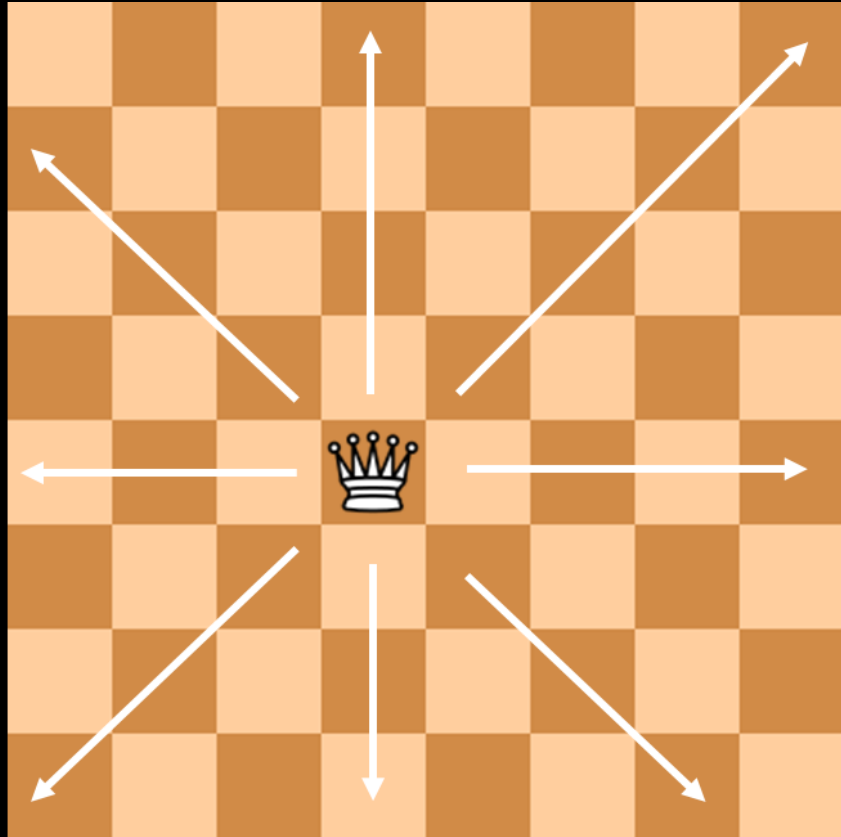
Statespace

Order: Is de volgorde belangrijk?

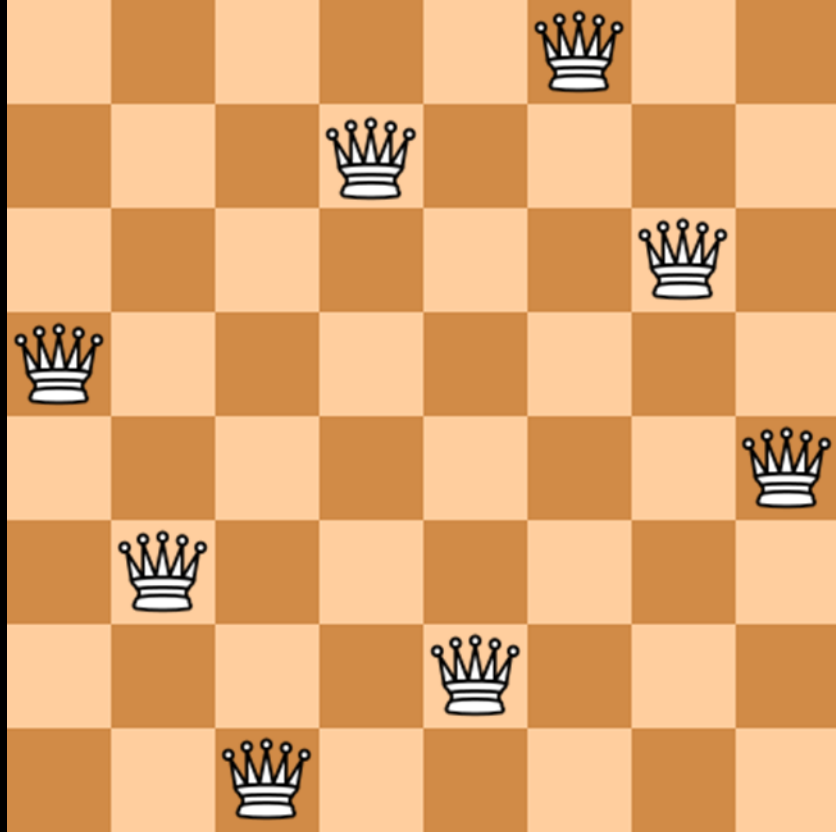
Repetition: Kan ik herhaaldelijk dezelfde keuze maken?

Combinations and Permutations r: aantal keuzes n: aantal mogelijkheden per keuze		Repetition	
		yes	no
Order	yes	n^r	$\frac{n!}{(n-r)!}$
	no	$\frac{(r+n-1)!}{r!(n-1)!}$	$\frac{n!}{r!(n-r)!}$

Statespace – N-Queen puzzle

Statespace – N-Queen puzzle

8-Queen Puzzle.

1st Queen: 64 Squares

2nd Queen: 63 Squares

3rd Queen: 62 Squares

4th Queen: 61 Squares

5th Queen: 60 Squares

6th Queen: 59 Squares

7th Queen: 58 Squares

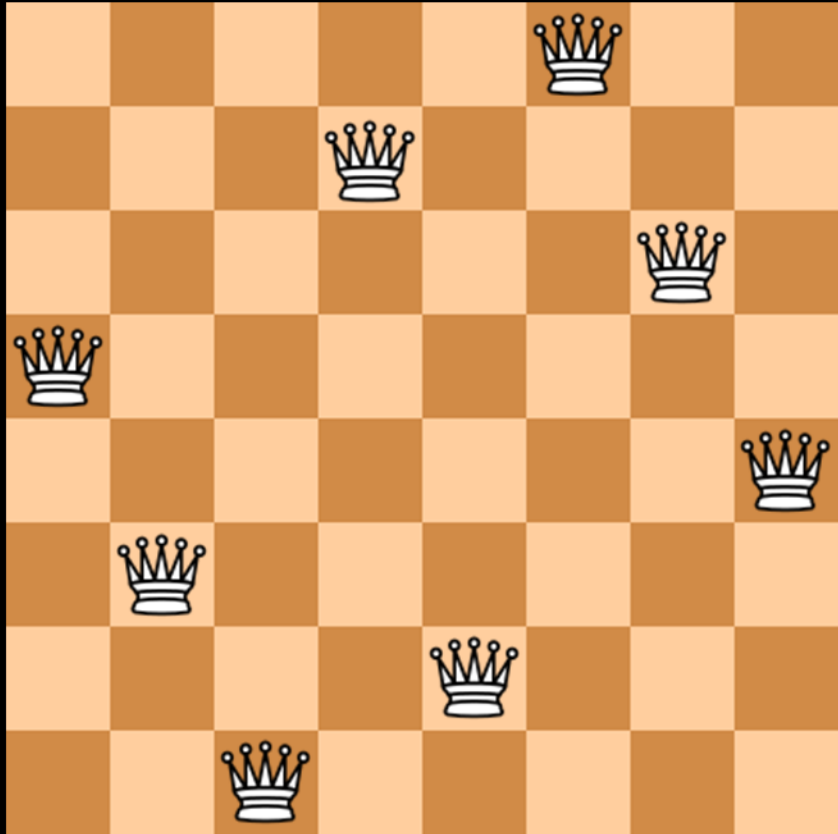
8th Queen: 57 Squares

Total Ways = $64 * 63 * 62 * 61 * 60 * 59 * 58 * 57 = 4426165368 = \binom{64}{8}$

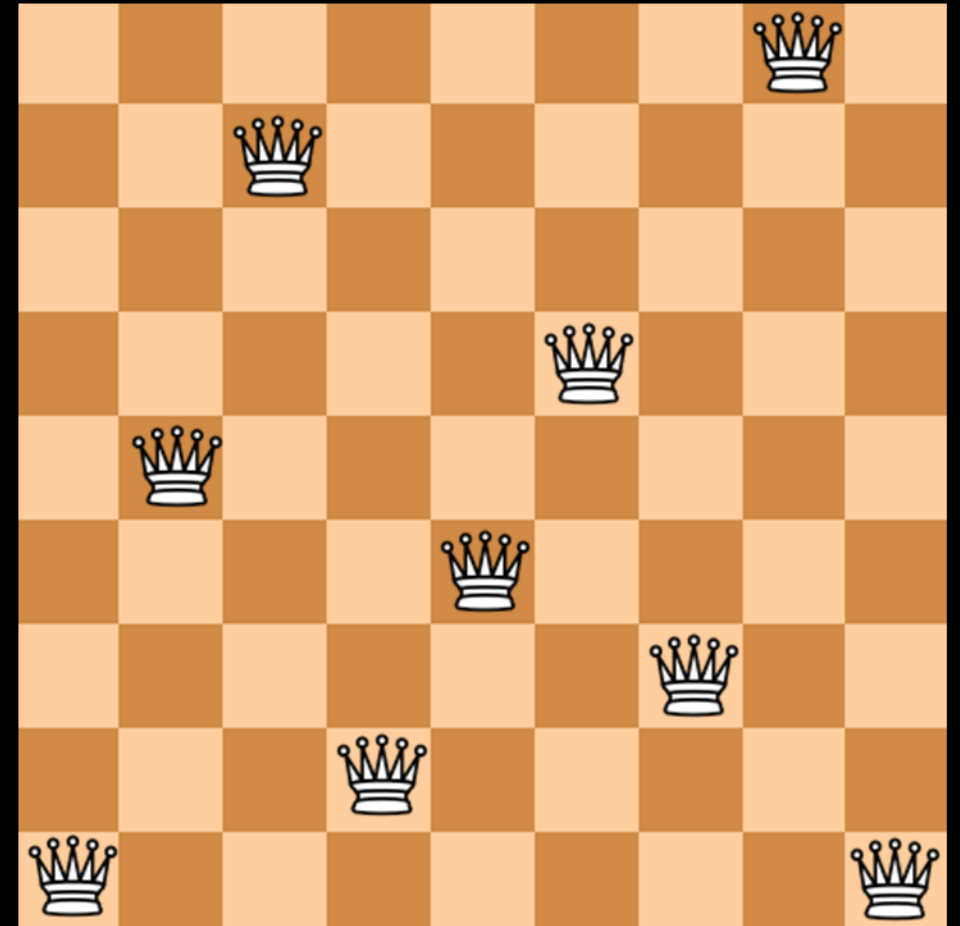
$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} \quad \text{Where,}$$

n is number of squares
 k is number of queens

Statespace – N-Queen puzzle

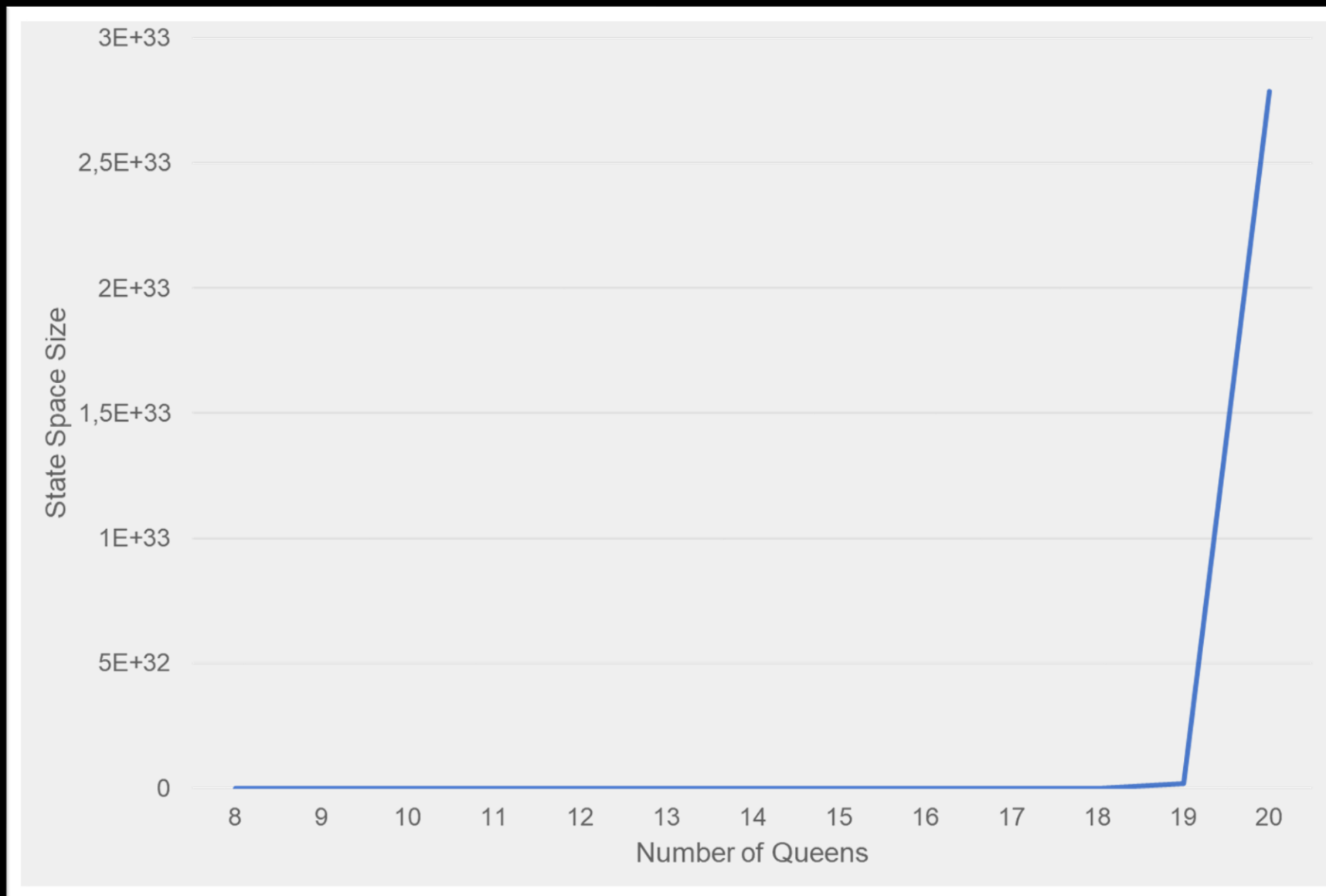
8-Queen Problem: $\binom{64}{8} = 4426165368$

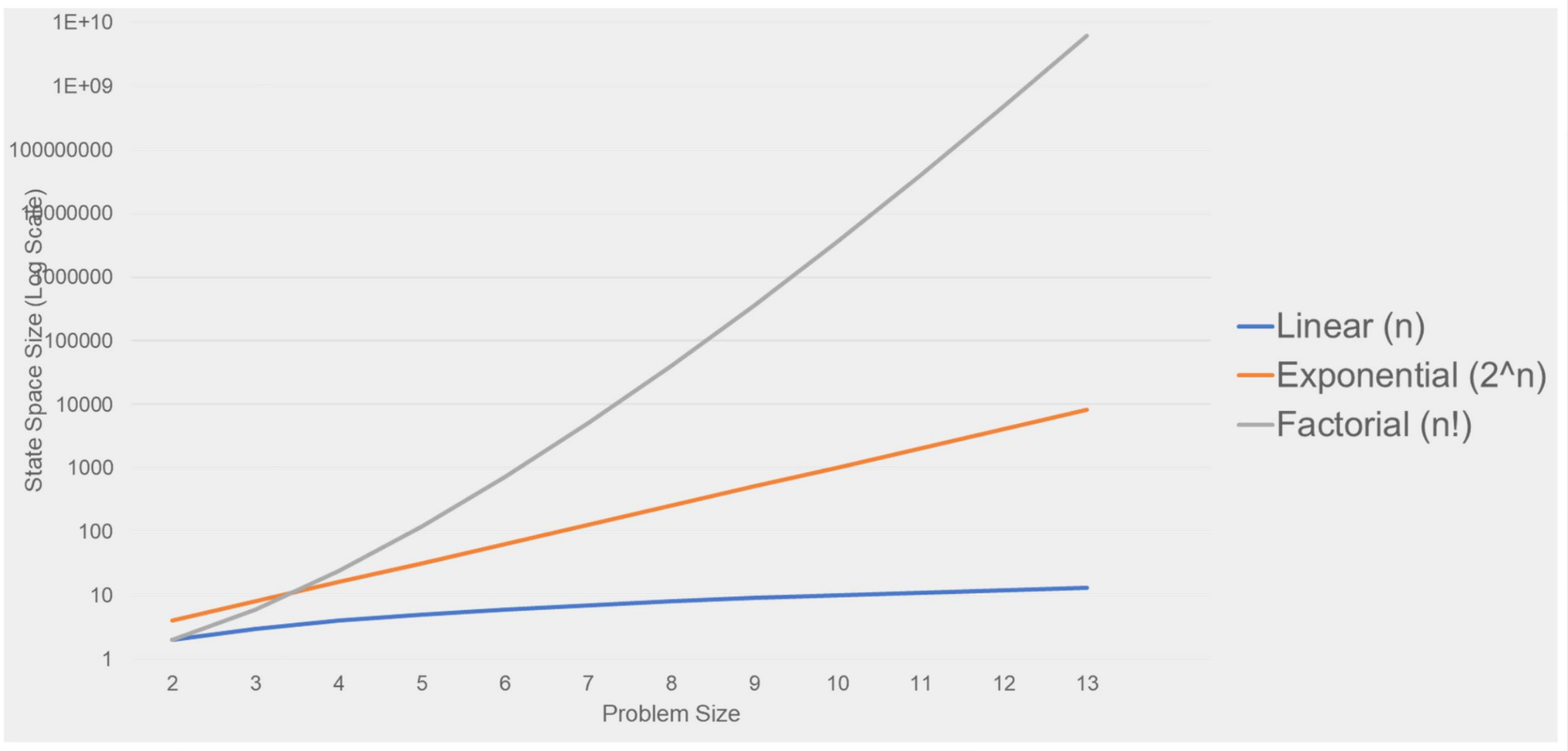

9-Queen Problem: $\binom{81}{9} = 260887834350$

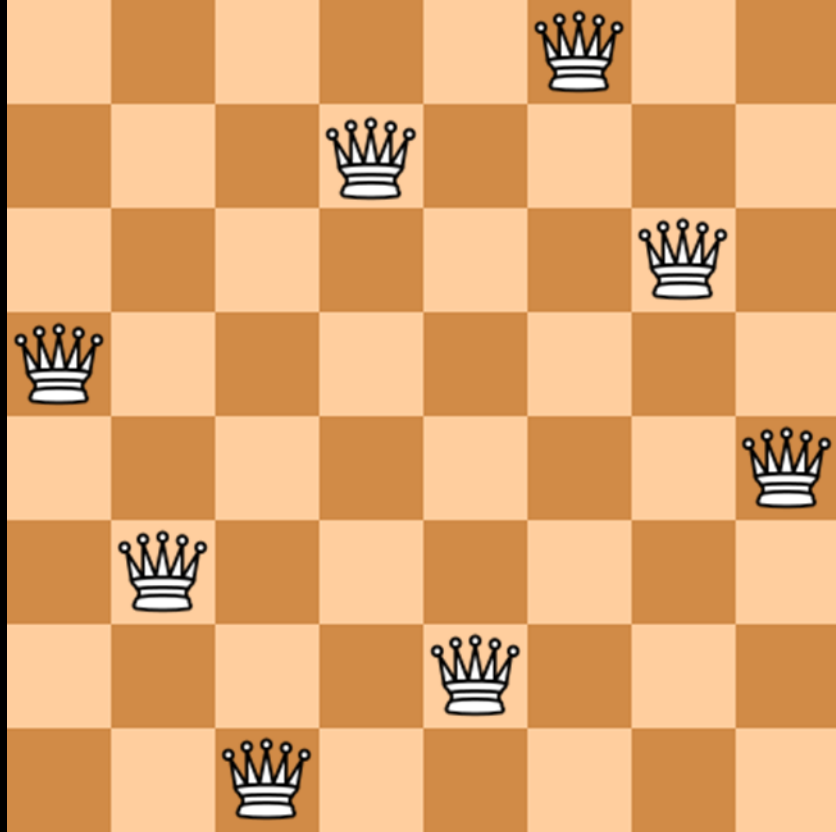
Statespace – N-Queen puzzle

Queens	Squares	State Space	Approximate Time to Solve
8	64	4426165368	4.42 Seconds
9	81	260887834350	4.34 Minutes
10	100	17310309456440	4.8 Hours
11	121	1276749965026540	14.77 Days
12	144	103619293824707000	39.40 Months
13	169	9176358300744340000	290.78 Years
14	196	8805305163833490000000	27 902.92 Years
15	225	910055678111775000000000	2 883 854.02 Years
16	256	1007875160202230000000000000	319 383 187 Years
17	289	119073904434449000000000000000	$3.77330493 \times 10^{10}$ Years
18	324	14948249233419500000000000000000	$4.73691552 \times 10^{12}$ Years
19	361	1987086705354380000000000000000000	$6.29683229 \times 10^{14}$ Years
20	400	27883609836709000000000000000000000000	$8.83597149 \times 10^{16}$ Years

Heuristiek – N-Queen puzzle

8-Queen Puzzle.

1st Queen: 64 Squares

2nd Queen: 63 Squares

3rd Queen: 62 Squares

4th Queen: 61 Squares

5th Queen: 60 Squares

6th Queen: 59 Squares

7th Queen: 58 Squares

8th Queen: 57 Squares

Total Ways = $64 * 63 * 62 * 61 * 60 * 59 * 58 * 57 = 4426165368 = \binom{64}{8}$

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} \quad \text{Where,}$$

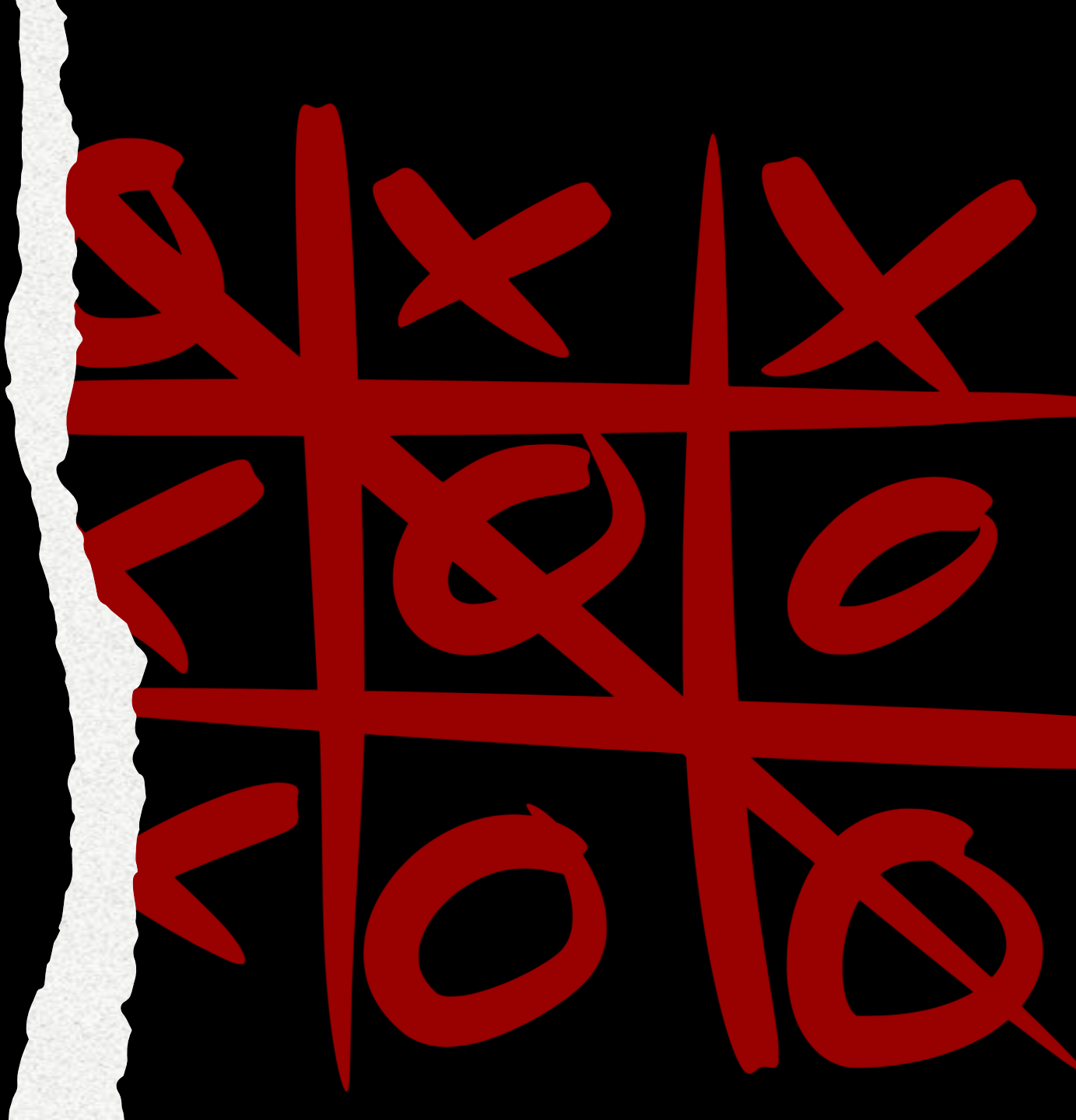
n is number of squares
 k is number of queens

POP quiz!

Wat is de kleinste upper bound voor de state-space van Boter-kaas-en-eieren?

1. 3^9
2. 9^3
3. $9!$

Vragen?

Computeralgoritme

Een algoritme is een reeks stappen die gevolgd kunnen worden om een specifiek problem op te lossen.

6 5 3 1 8 7 2 4

Bubble sort

Computational complexity

2,1,3,4,5,6,7,8,9,10

Best-Case

Bubble Sort (1 Step)

1,2,3,4,5,6,7,8,9,10

10,9,8,7,6,5,4,3,2,1

Worst-Case

Bubble Sort (≤ 100 Steps)

Problem Complexiteit

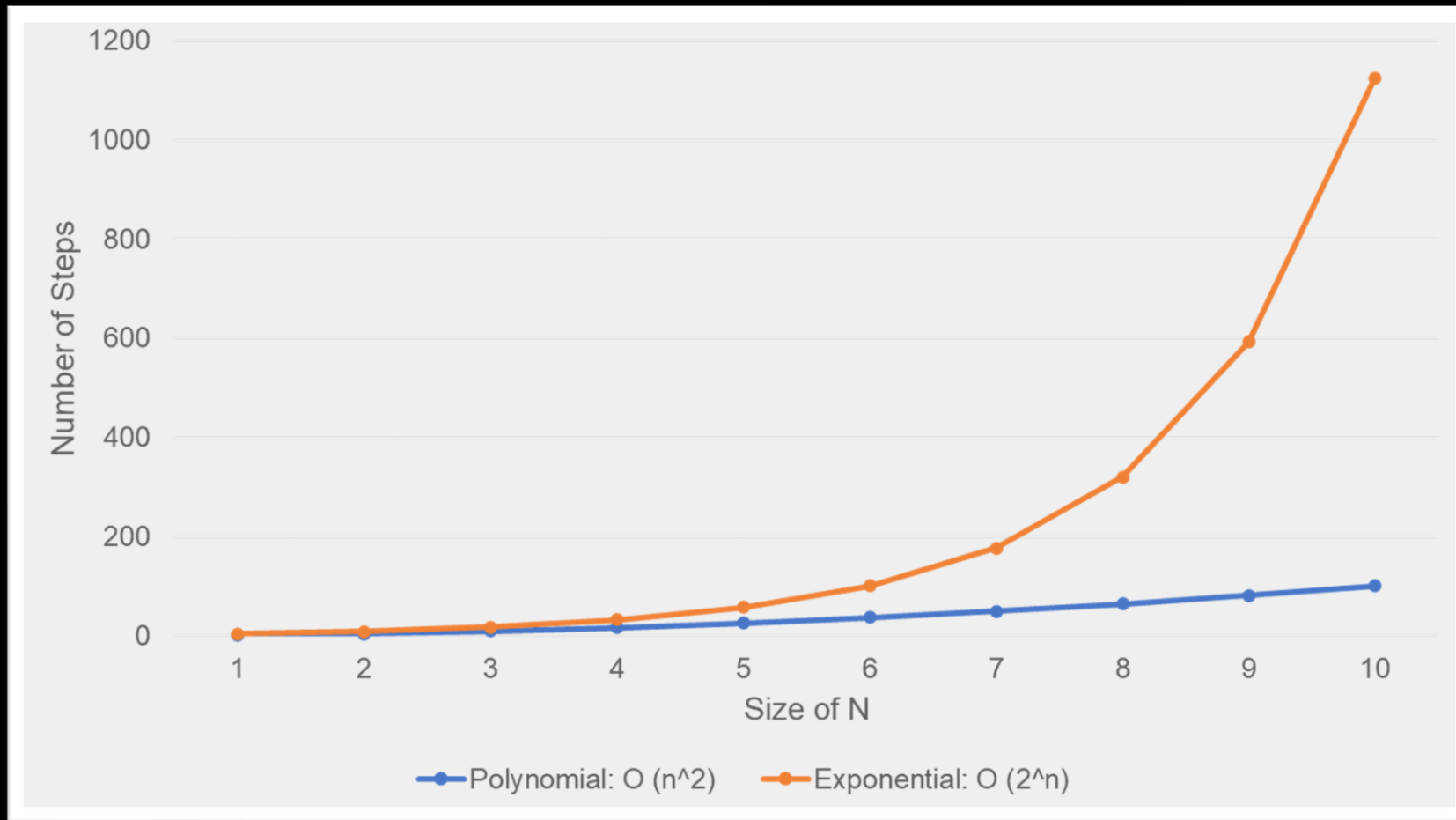

$O(n^{\dots})$
Polynomial

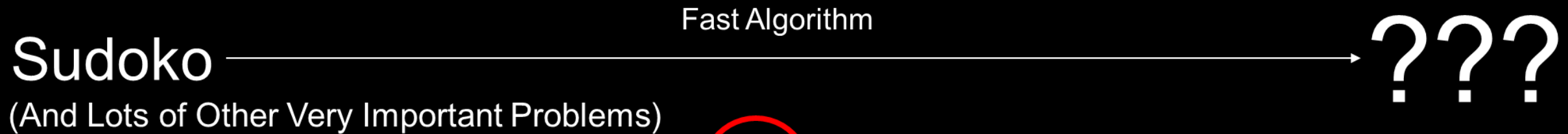
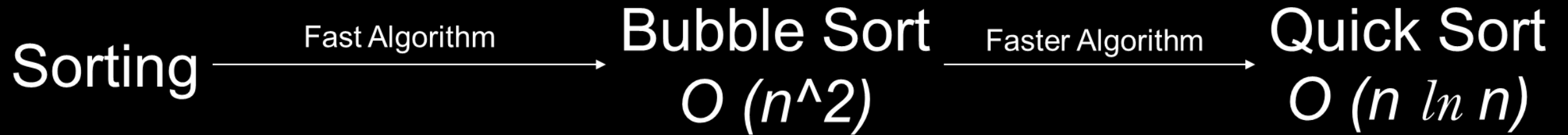

$O(\dots^n)$
Exponential

Polynomial versus Exponential

Snelle algoritmen

Wat is de oplossing?

Heuristieken!

Slimme en snelle algoritmes die een zeer goede oplossing geven in een redelijke tijd, ook voor COPs

Moeilijkheid

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Moeilijk op te
lossen

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

Makkelijk te
Controleren

Moeilijkheid

Moeilijk op te lossen

Moeilijk te controleren

Is E4 de beste opening voor wit?

Moeilijkheid

Good Opening (+0.16)

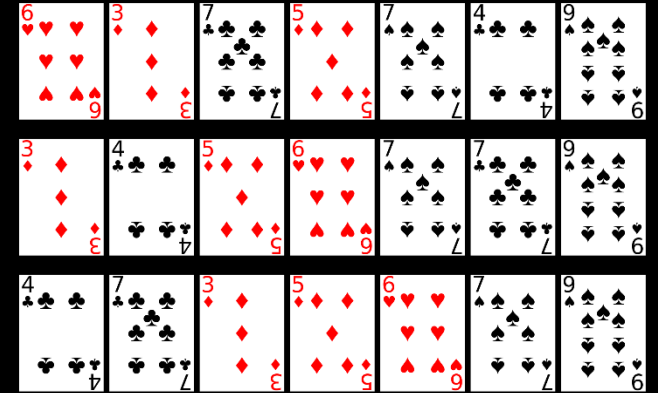
Bad Opening (-0.75)

Moeilijkheid

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Moeilijk

???

Makkelijk

POP quiz!

Hoe moeilijk is sudoku?

1. Zo makkelijk als sorteren
2. Zo moeilijk als schaken
3. We zullen het nooit weten

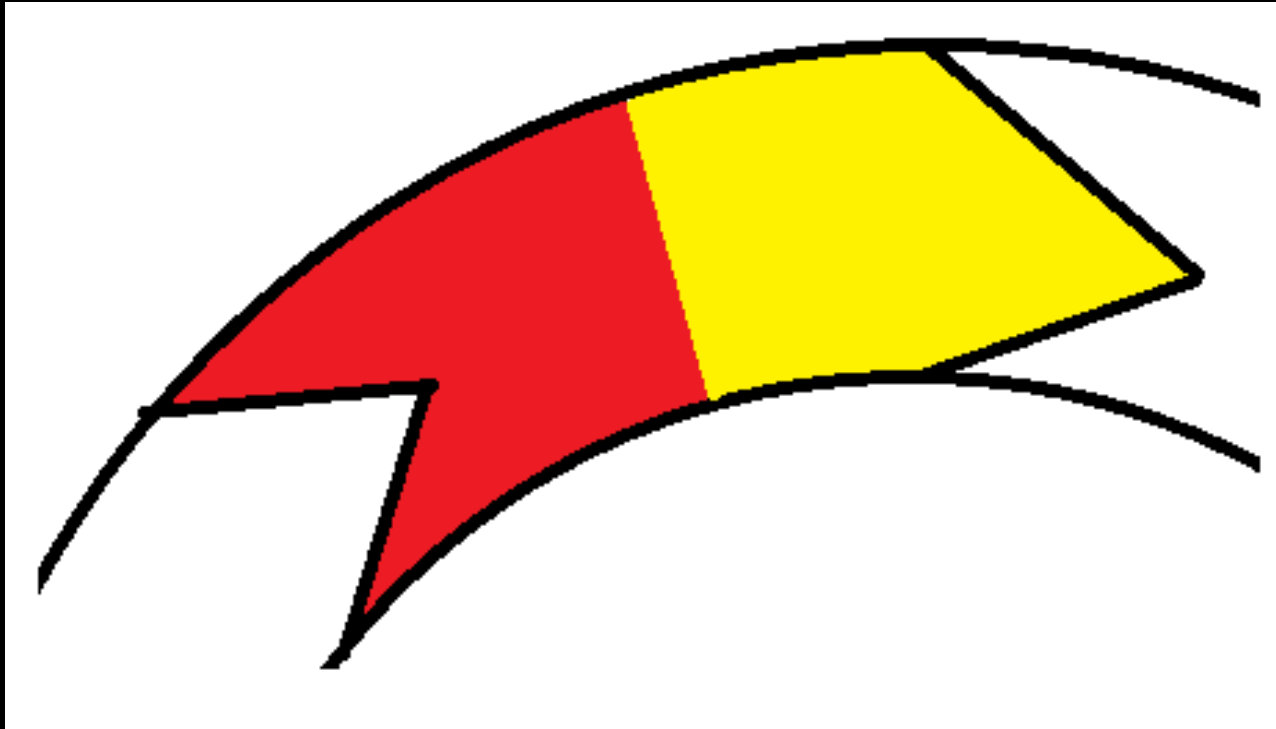
Vragen?

POP quiz!

Wat maakt een probleem moeilijk om op te lossen?

1. Een grote statespace
2. Weinig geldige oplossingen
3. De constraints
4. Iets anders?

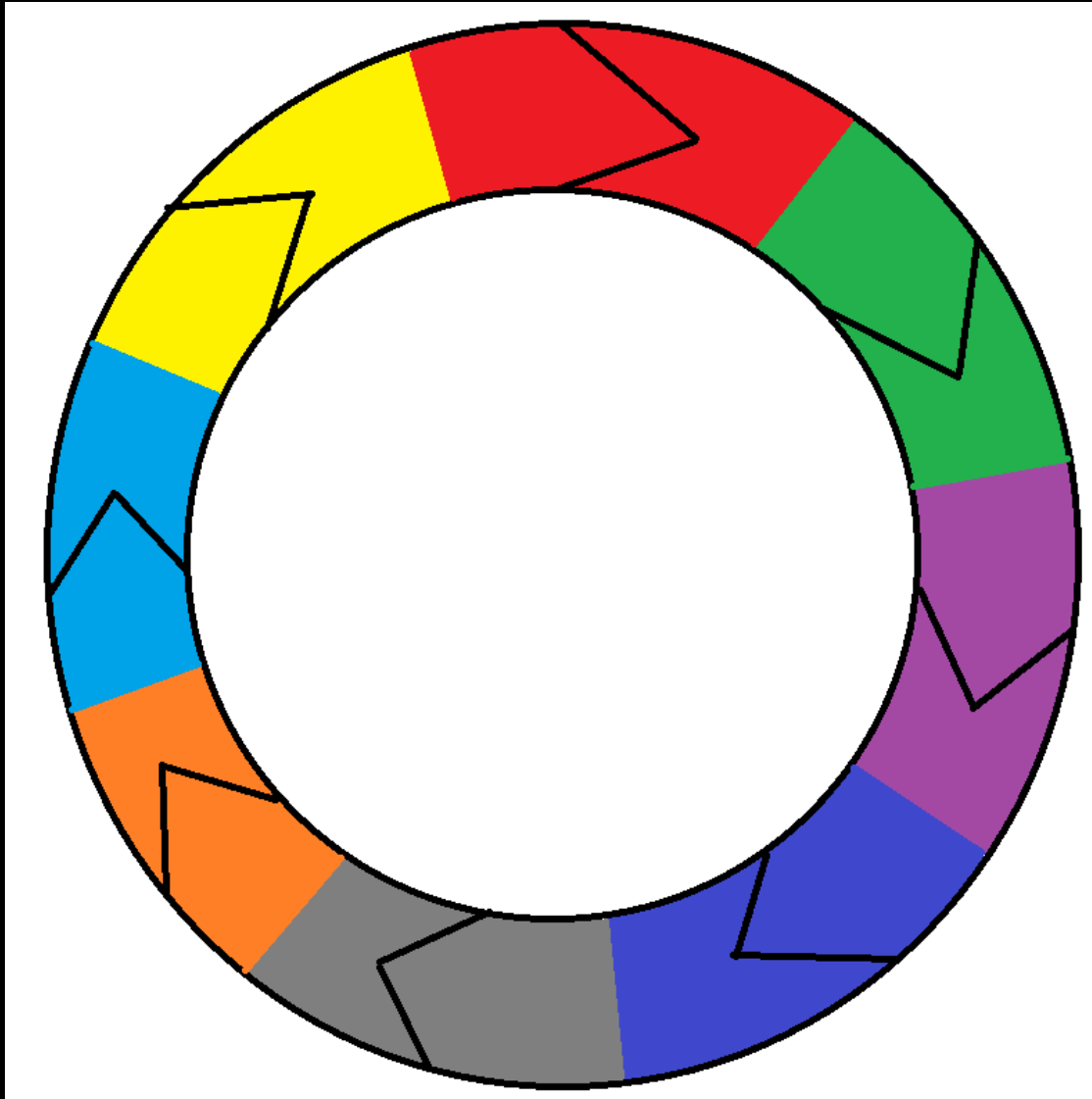

Moeilijkheid + Statespace

- 8 puzzelstukken van gelijke vorm
- Ieder puzzelstuk heeft 2 kleuren
- Kleuren die elkaar raken moeten overeen komen

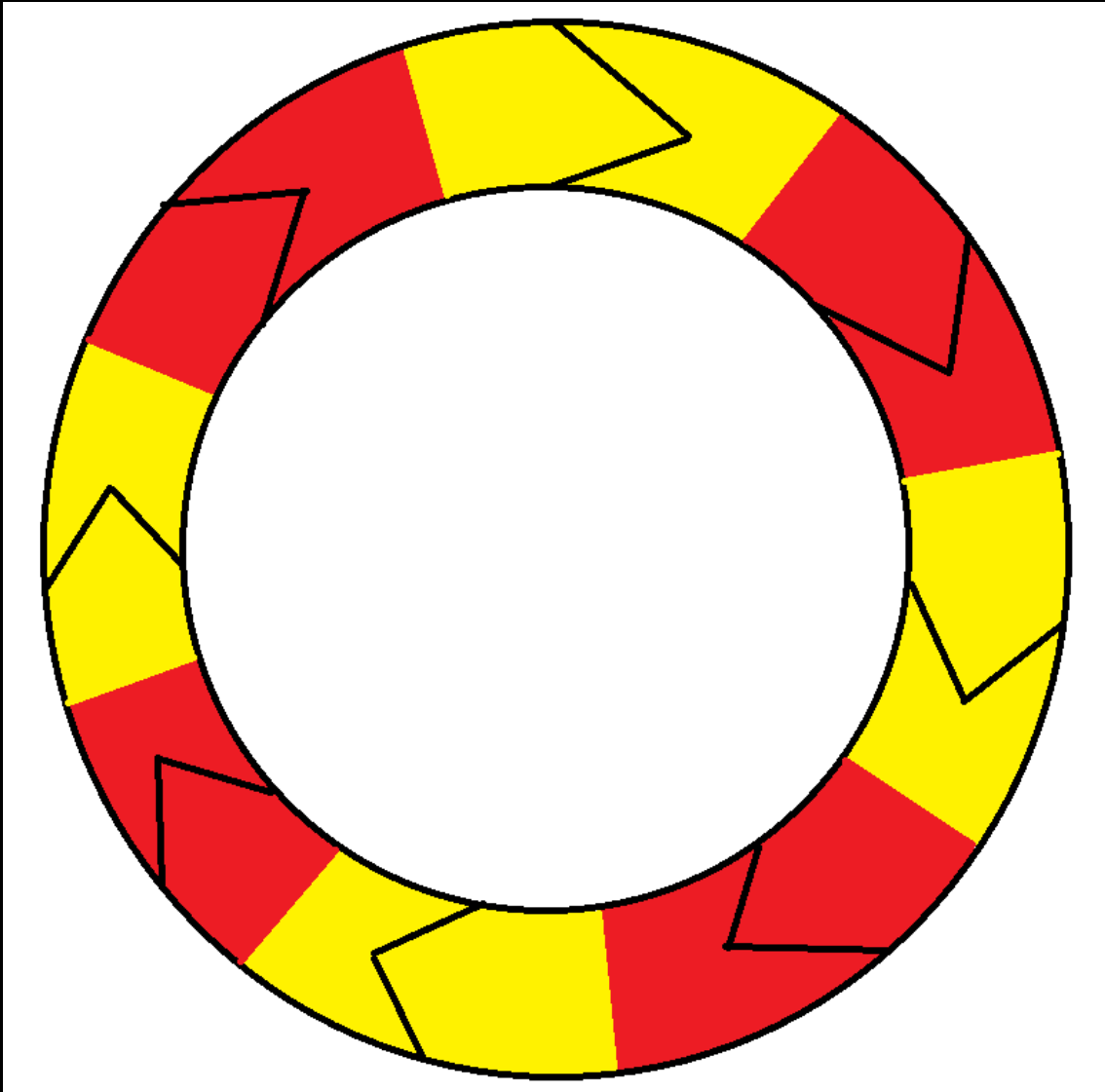
$$8! = 40320$$

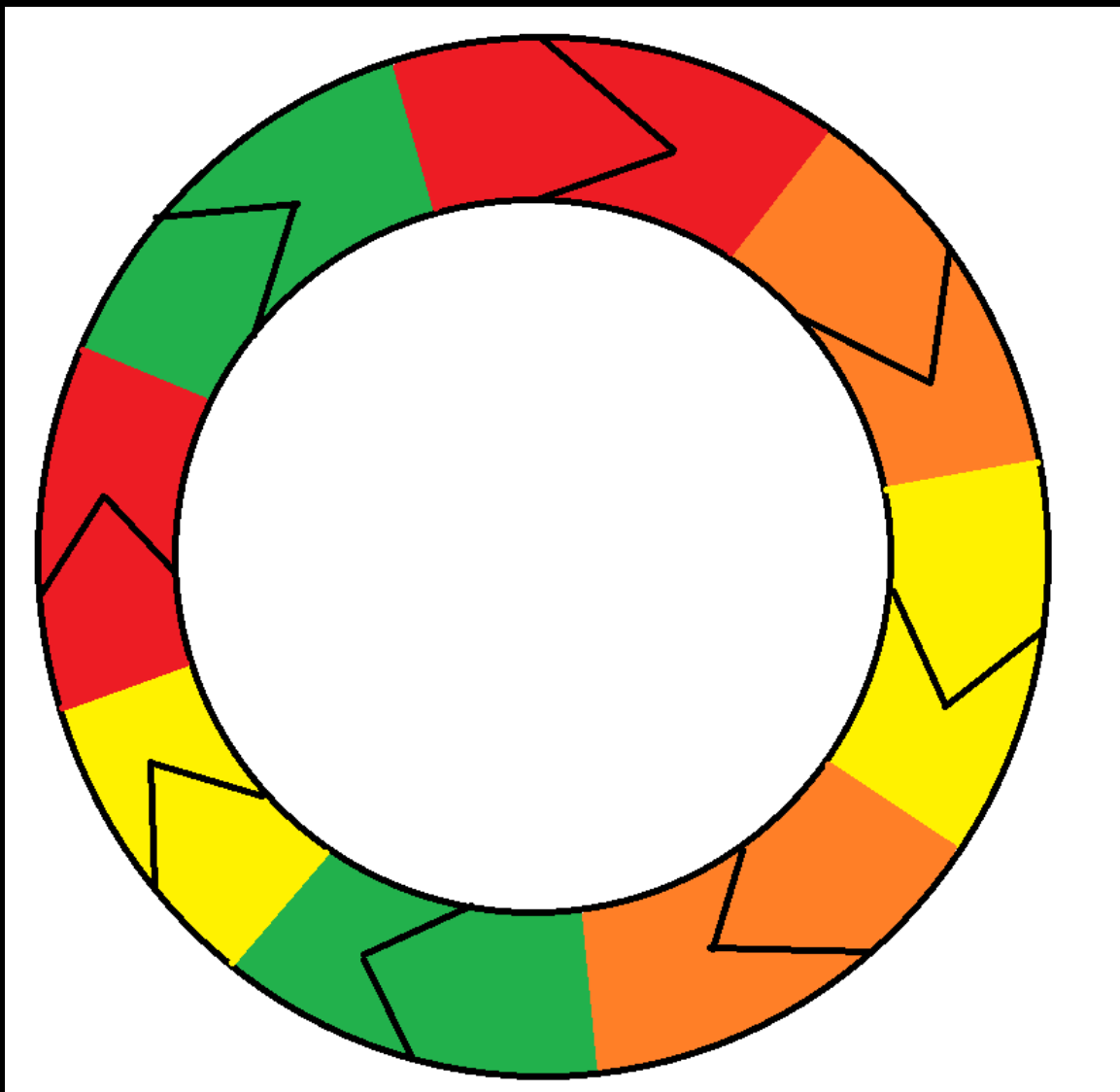
Moeilijkheid + Statespace

Weinig opties

Moeilijkheid + Statespace

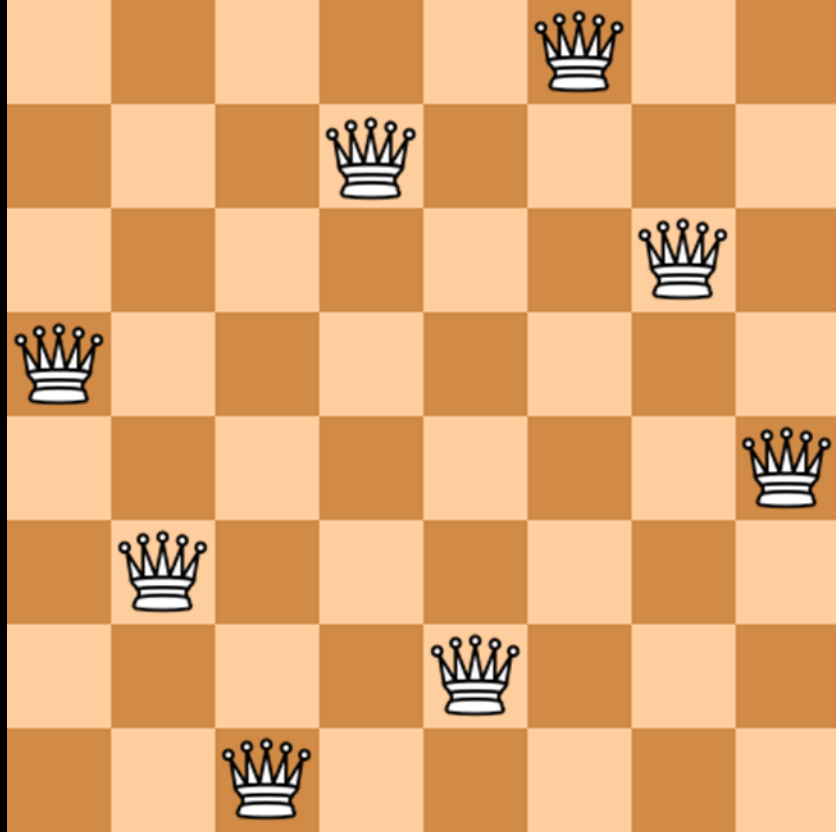
Veel soortgelijke opties

Moeilijkheid + Statespace

lets daar tussenin

Heuristiek – N-Queen puzzle

8-Queen Puzzle.

1st Queen: 64 Squares

2nd Queen: 63 Squares

3rd Queen: 62 Squares

4th Queen: 61 Squares

5th Queen: 60 Squares

6th Queen: 59 Squares

7th Queen: 58 Squares

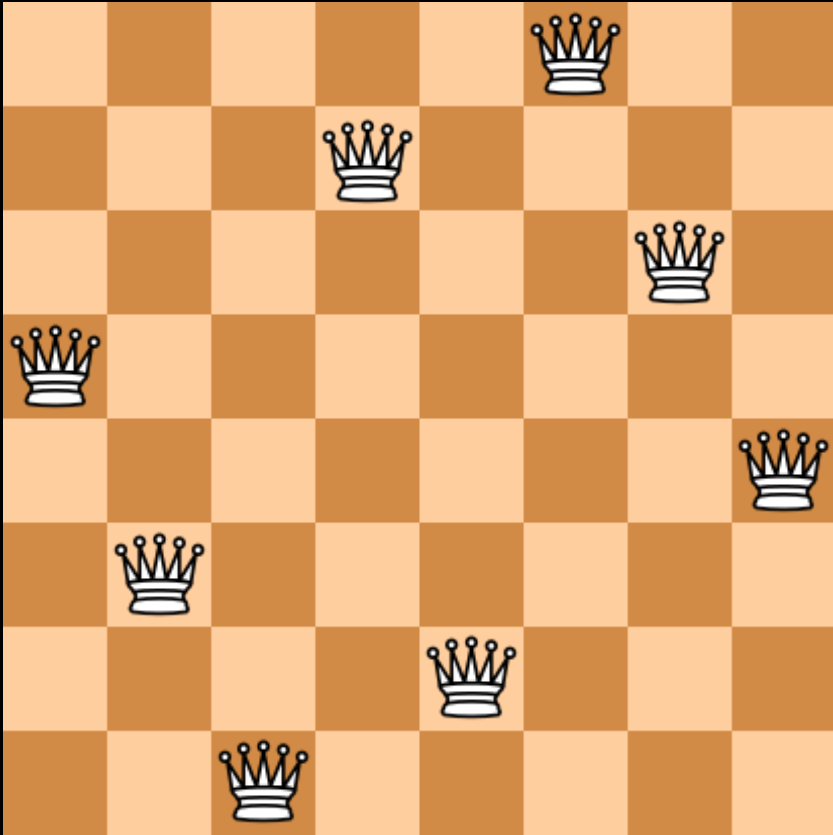
8th Queen: 57 Squares

Total Ways = $64 * 63 * 62 * 61 * 60 * 59 * 58 * 57 = 4426165368 = \binom{64}{8}$

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} \quad \text{Where,}$$

n is number of squares
 k is number of queens

Moeilijkheid – N-Queen puzzle

1st Queen: 8 Squares

2nd Queen: 7 Squares

3rd Queen: 6 Squares

4th Queen: 5 Squares

5th Queen: 4 Squares

6th Queen: 3 Squares

7th Queen: 2 Squares

8th Queen: 1 Square

Total Ways = $8! = 40320$

8-Queen Puzzle.

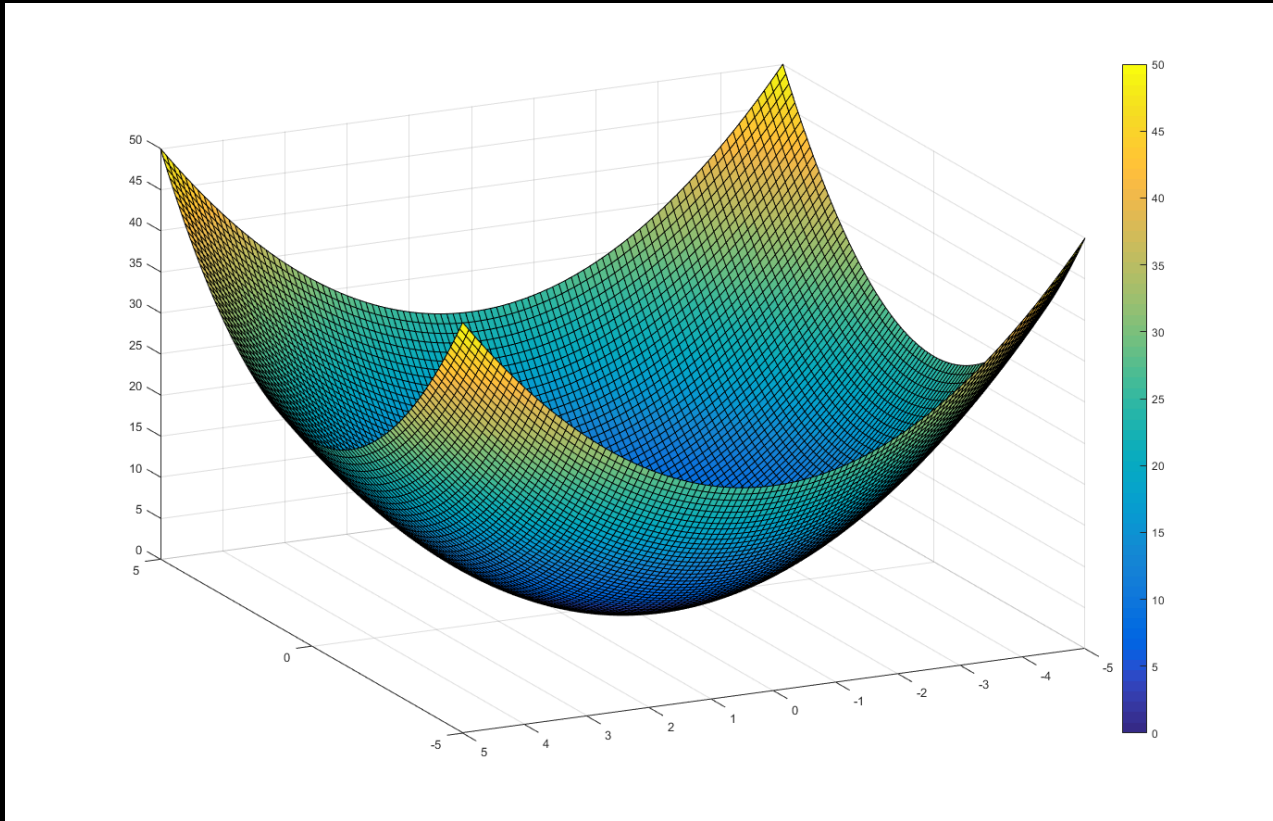
POP quiz!

Wat maakt een probleem moeilijk om op te lossen?

1. Een grote statespace
2. Weinig geldige oplossingen
3. De constraints
4. Iets anders?

Vragen?

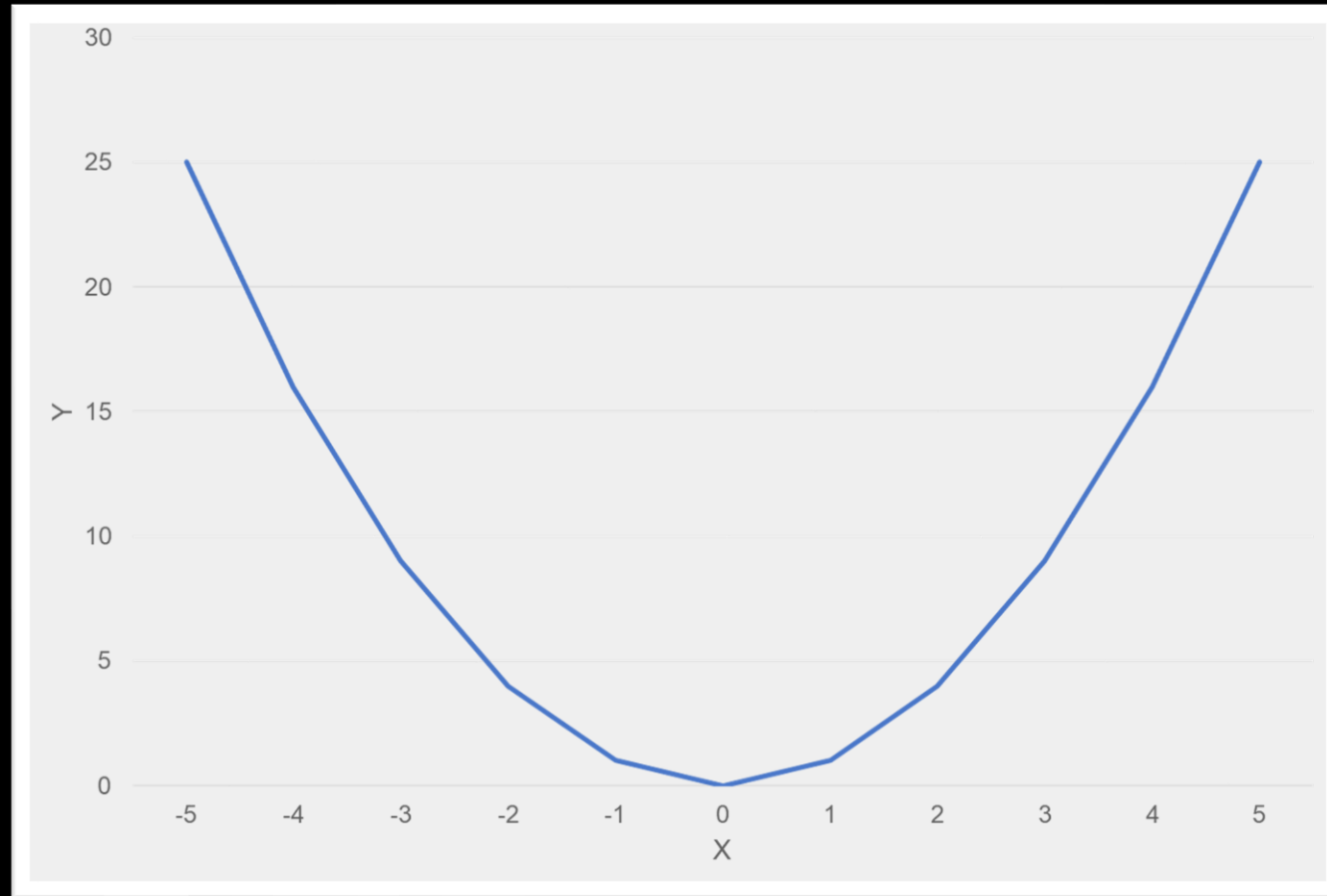

Vorm van de statespace

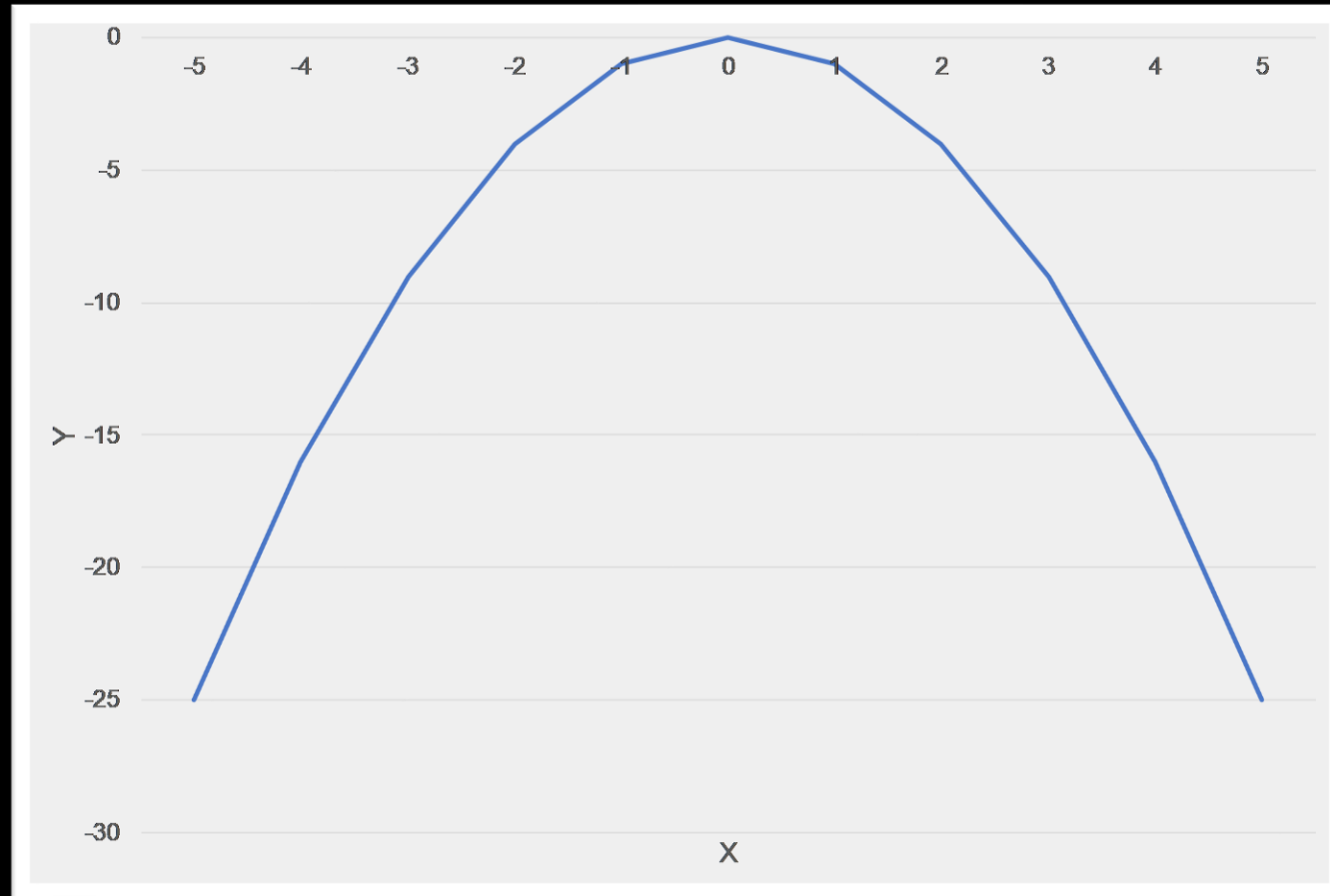
- Convex
- Globaal minimum

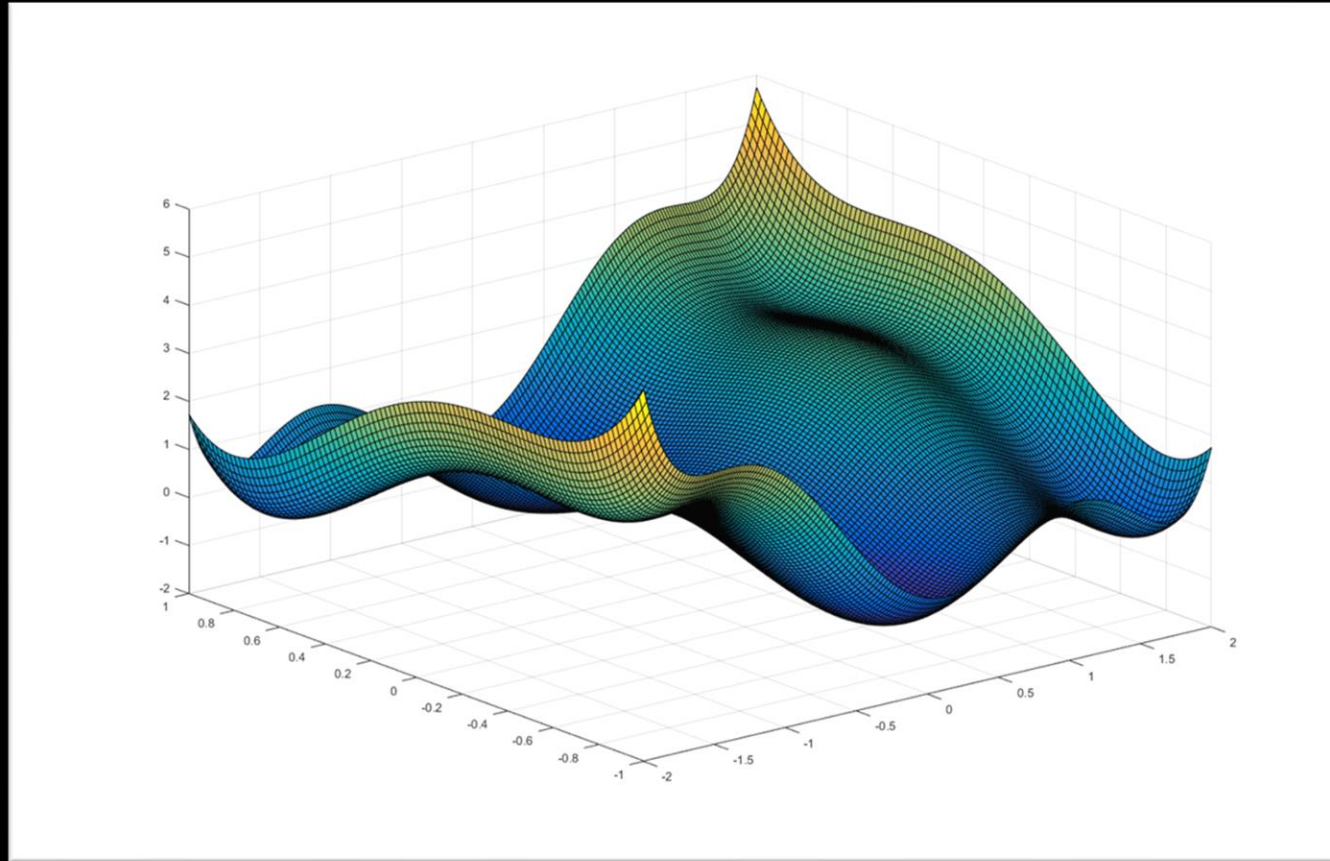
Gradient Descent

Gradient Ascent

Non-convex statespace

Vorm van de statespace

	Exploratie Moeilijkheid	Minima	Oplossingskwaliteit
Convex Statespace	Makkelijk	Globaal Minima	Optimaal
Non-Convex Statespace	Moeilijk	Lokaal Minima	Sub-Optimaal

POP quiz!

Wat maakt een probleem moeilijk om op te lossen?

1. Een grote statespace
2. Weinig geldige oplossingen
3. De constraints
4. Iets anders?

Vragen?